

Důvodová zpráva

Obecná část

A. Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení

Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Identifikace problémů, cílů, kterých má být dosaženo, rizik spojených s nečinností

Důvodem předložení návrhu zákona jsou zejména změny:

- a) implementující ustanovení čl. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/49/ES ze dne 18. června 2009, kterou se mění směrnice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, pokud jde o některé požadavky na zveřejňování u středních společností a povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku,
- b) související se snížením nákladů a administrativní zátěže účetních jednotek, které nejsou „dočasně“ povinny účtovat a sestavovat účetní závěrku podle mezinárodních účetních standardů,
- c) související se zjednodušením předávání dat účetních jednotek v konsolidačním celku, pokud konsolidující společnost používá pro sestavení konsolidované účetní závěrky mezinárodní účetní standardy,
- d) související s rozšířením sankcí za protiprávní jednání při vedení účetnictví tak, aby odpovídajícím a hlavně odrazujícím způsobem postihovalo i účetní jednotky, které mají zásadním způsobem podhodnocena aktiva, ze kterých se tyto sankce vypočítávají. Tato úprava zohledňuje i doporučení obsažená v hodnocení plnění „Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích“,
- e) stanovující shodné podmínky pro vedení účetnictví zahraničními fyzickými osobami, které podnikají na území České republiky a nemusejí být zapsány do obchodního rejstříku podle § 21 odst. 5 obchodního zákoníku, s podmínkami pro vedení účetnictví českými fyzickými osobami. Jedná se zejména o osoby ze států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska a jejich rodinné příslušníky.

Cílem předložení návrhu zákona je:

1. osvobodit od povinnosti konsolidovat takové konsolidující účetní jednotky, které mají pouze konsolidované účetní jednotky nevýznamné z hlediska cíle sestavení konsolidované účetní závěrky (konsolidovaná účetní závěrka musí podávat věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky), a to posuzovány jednotlivě i jako celek,

2. umožnit účetním jednotkám, které „dočasně“ přestaly být emitentem cenných papírů přijatých k obchodování na regulovaném trhu a měly povinnost účtovat a sestavovat účetní závěrky podle mezinárodních účetních standardů upravených právem Evropských společenství, pokračovat, za stanovených podmínek, v používání mezinárodních standardů a neměnit na „dočasné období“ systém vedení účetnictví,
3. umožnit účetním jednotkám konsolidačního celku používat pro účtování a sestavení individuální účetní závěrky mezinárodní účetní standardy, pokud jejich konsolidující společnost používá k sestavení konsolidované účetní závěrky mezinárodní účetní standardy upravené právem Evropských společenství,
4. postihnout sankcemi za protiprávní jednání při vedení účetnictví i ty účetní jednotky, které mají zásadním způsobem podhodnocena aktiva, ze kterých se tyto sankce vypočítávají,
5. umožnit zahraničním fyzickým osobám, které podnikají na území České republiky a nemusejí být zapsány do obchodního rejstříku, aby vedly účetnictví při splnění stejných podmínek jako české účetní jednotky.

Pokud by zákon o účetnictví nereagoval na potřeby účetních jednotek, pak by:

- a) nedošlo k implementaci ustanovení čl. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/49/ES ze dne 18. června 2009, kterou se mění směrnice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, pokud jde o některé požadavky na zveřejňování u středních společností a povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku,
- b) účetním jednotkám, které přestaly být „dočasně“ emitentem cenných papírů přijatých k obchodování na regulovaném trhu cenných papírů, nebylo umožněno na „přechodné období“ dále používat mezinárodní účetní standardy, přecházely by z účtování podle mezinárodních účetních standardů na vedení účetnictví podle českých (národních) předpisů a znovu by při přijetí dalších cenných papírů k obchodování na regulovaném trhu cenných papírů přecházely na účtování podle mezinárodních účetních standardů; jedná se o složitou a velmi nákladnou skutečnost,
- c) účetním jednotkám konsolidačního celku, ve kterém konsolidující společnost používá k sestavení konsolidované účetní závěrky mezinárodní účetní standardy, nebyla dána možnost používat mezinárodní účetní standardy pro účtování a sestavení jejich individuální účetní závěrky. Byl by pak zachován dosavadní stav, tzn. konsolidovaná popřípadě konsolidující účetní jednotka by účtovala a sestavovala individuální účetní závěrku podle národních předpisů a pro účely konsolidace by zpracovávala podklad pro konsolidaci podle mezinárodních účetních standardů (přetřídění záznamů a znovu zpracování některých dat). V této souvislosti je nutno zvážit, zda náklady na zpracování účetnictví podle mezinárodních účetních standardů a tvorba podkladu pro daň z příjmů u konsolidované, respektive u konsolidující účetní jednotky (základ daně z příjmů vychází z národních účetních předpisů) vyváží přínosy ze zjednodušené komunikace v rámci konsolidačního celku,
- d) nebylo možno postihnout sankcemi za protiprávní jednání při vedení účetnictví ty účetní jednotky, které mají zásadním způsobem podhodnocena aktiva, ze kterých se tyto sankce vypočítávají,
- e) nebyly dány stejné podmínky pro vedení účetnictví zahraničními fyzickými osobami, které podnikají na území České republiky a nemusejí být zapsány do obchodního rejstříku, a českými fyzickými osobami.

2. Návrh variant řešení

Varianta 0:

„Nulová“ varianta předpokládá, že se neuskuteční změny uvedené v bodu 1 a bude ponechán stav z předcházejícího období.

Varianta 1:

V případě varianty 1 budou realizovány změny uvedené v bodu 1, které implementují ustanovení čl. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/49/ES ze dne 18. června 2009, kterou se mění směrnice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, pokud jde o některé požadavky na zveřejňování u středních společností a povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku, dále rozšiřují fakultativní použití mezinárodních účetních standardů, kromě již existující implementace práva ES, ve smyslu Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002, a zaručují rovnost podmínek pro vedení účetnictví zahraničními fyzickými osobami, které podnikají na území České republiky a nemusejí být zapsány do obchodního rejstříku, a českými fyzickými osobami.

Dotčené subjekty:

Dotčenými subjekty budou:

- a) konsolidující účetní jednotky mající pouze konsolidované účetní jednotky, které jsou nevýznamné z hlediska cíle konsolidované účetní závěrky, a to posuzovány jednotlivě i jako celek,
- b) účetní jednotky, které „dočasně“ přestaly být emitentem cenných papírů přijatých k obchodování na regulovaném trhu a měly povinnost účtovat a sestavovat účetní závěrky podle mezinárodních účetních standardů upravených právem Evropských společenství,
- c) účetní jednotky konsolidačního celku, pokud jejich konsolidující společnost používá k sestavení konsolidované účetní závěrky mezinárodní účetní standardy upravené právem Evropských společenství,
- d) zahraniční fyzické osoby, které podnikají na území České republiky a nemusejí být zapsány do obchodního rejstříku.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

Identifikace nákladů a přínosů všech variant

Varianta 0

Při neuskutečnění navrhovaných změn:

- a) by mohla být Česká republika sankciována se strany EU, že nezajistila implementaci ustanovení čl. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/49/ES ze dne 18. června 2009, kterou se mění směrnice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, pokud jde o některé požadavky na zveřejňování u středních společností a povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku;
- b) účetním jednotkám, které přestaly být emitenty cenných papírů přijatých k obchodování na regulovaném trhu a předpokládají další emise cenných papírů k obchodování na regulovaném trhu, budou vznikat náklady spojené s přechody vedení účetnictví podle mezinárodních účetních standardů na účetnictví vedené podle českých právních předpisů a naopak. Odhad výše těchto nákladů je velmi obtížný, vždy bude především záviset na činnostech účetní jednotky a na její velikosti, na skutečnosti, zda je převod uskutečňován vlastními silami účetní jednotky nebo konzultační firmou, atd.;

- c) by nebylo možno postihnout sankcemi za protiprávní jednání při vedení účetnictví ty účetní jednotky, které mají zásadním způsobem podhodnocena aktiva, ze kterých se tyto sankce vypočítávají;
- d) by nebyly dány stejné podmínky pro vedení účetnictví zahraničními fyzickými osobami, které podnikají na území České republiky a nemusejí být zapsány do obchodního rejstříku, a českými fyzickými osobami (zákaz diskriminace je obsažen ve Smlouvě o založení Evropských společenství a může hrozit sankce v podobě řízení pro porušení Smlouvy).

Varianta 1

Při realizaci navrhovaných změn:

- a) konsolidujícím účetním jednotkám, které budou osvobozeny od povinnosti konsolidovat, vzniknou úspory, vzhledem k tomu, že nemusejí sestavovat konsolidovanou účetní závěrku;
- b) účetním jednotkám, které přestaly být emitenty cenných papírů přijatých k obchodování na regulovaném trhu a předpokládají další emise cenných papírů k obchodování na regulovaném trhu, budou vznikat úspory spojené s přechody vedení účetnictví podle mezinárodních účetních standardů na účetnictví vedené podle českých právních předpisů a naopak. Odhad výše těchto nákladů je velmi obtížný, vždy bude především záviset na činnostech účetní jednotky a na její velikosti, na skutečnosti, zda je přechod uskutečňován vlastními silami účetní jednotky nebo konzultační firmou, atd.;
- c) účetním jednotkám konsolidačního celku, jejichž konsolidující společnost používá k sestavení konsolidované účetní závěrky mezinárodní účetní standardy by vznikly:
 1. vícenáklady spojené s vedením účetnictví podle mezinárodních účetních standardů;
 2. jednorázové náklady na zavedení účetnictví podle mezinárodních účetních standardů;
 3. úspory vyplývající z jednodušší komunikace v rámci konsolidačního celku.

Níže uvedené informace byly získány individuálně přímým dotazováním u dvou účetních jednotek, které v rámci výše uvedených skupin vícenákladů, popřípadě úspor, uvedly:

První účetní jednotkou je obchodní společnost průmyslového charakteru

1. Roční vícenáklady spojené s vedením účetnictví a sestavením účetní závěrky podle mezinárodních účetních standardů účetní jednotka nekvantifikuje. Lze předpokládat, že jsou o 10 % vyšší než je vedení účetnictví podle národních účetních předpisů.
2. Jednorázové náklady na zavedení účetnictví podle mezinárodních účetních standardů, např. úprava software a školení, činí 1 mil. Kč.
3. Úspory vyplývající z jednodušší komunikace v rámci konsolidačního celku jsou odhadovány na 0,6 mil. Kč.

Druhou účetní jednotkou je obchodní společnost v oblasti kapitálového trhu

1. Roční vícenáklady spojené s vedením účetnictví a sestavením účetní závěrky podle mezinárodních účetních standardů účetní jednotka nekvantifikuje. Lze předpokládat, že jsou o 40 % vyšší, a že jsou spojeny nejen s větším rozsahem účetní závěrky a její přílohy, ale i s tím, že daná účetní jednotka je regulovaným subjektem a požadavky regulátora jsou promítnuty do informačního systému účetnictví.
2. Jednorázové náklady na zavedení účetnictví podle mezinárodních účetních standardů, například nákup software a školení, činí 30 mil. Kč v průběhu 3 let, kdy byly standardy postupně implementovány.

3. Úspory vyplývající z jednodušší komunikace v rámci konsolidačního celku jsou odhadovány na 2 mil. Kč.

O podkladové informace byl požádán i Český statistický úřad, který sdělil, že předmětem statistických zjišťování nejsou informace o nákladech souvisejících s účtováním a sestavováním účetní závěrky, ať již podle českých právních předpisů nebo podle mezinárodních účetních standardů, či informace o nákladech souvisejících s přechodem mezi oběma způsoby vedení účetnictví.

Zdrojem informací z výročních zpráv a účetních závěrek je rovněž sbírka listin obchodního rejstříku. Prověřením srovnatelných údajů v období přechodu na účtování a sestavení účetní závěrky podle mezinárodních účetních standardů u cca 50 účetních jednotek, se nepodařilo dovodit žádné závěry, ze kterých by bylo možno jednoznačně kvantifikovat odpovídající náklady a přínosy. U většiny účetních jednotek, které uváděly náklady na audit, došlo v uvedeném období ke zvýšení nákladů na odměny auditorů, avšak ze zveřejněných údajů nelze jednoznačně určit důvody zvýšení.

Odborná veřejnost (Národní účetní rada) v rámci konzultací k novele zákona vyslovila podporu rozšíření možnosti používání mezinárodních účetních standardů a předpokládá tyto nepeněžní přínosy:

- dotčené účetní jednotky budou moci pro sledování výsledku hospodaření na všech úrovních vést jeden systém účetnictví;
- přiblížení se vykazování srozumitelnému pro mezinárodní komunitu může zvýšit atraktivnost ČR z hlediska vstupu zahraničního kapitálu; i kdyby tato možnost ovlivnila rozhodování jenom malého počtu investorů, přínosy by mohly například spočívat ve vytvoření nových pracovních míst;
- větší srozumitelnost a přehlednost vykazovaných údajů úvěrujícím bankám.

Upozorňuje i na vícenáklady, které jsou spojeny s přechodem na mezinárodní účetní standardy především při zavedení těchto standardů, například náklady na školení jsou uváděny v těchto částkách na jednoho účastníka školení:

- Vstup do problematiky mezinárodních účetních standardů - 9 tis. Kč;
- Principy a zásady mezinárodních standardů účetního výkaznictví - 14 tis. Kč;
- Mezinárodní standardy účetního výkaznictví – komplexní návod k zvládnutí problematiky – 7 tis. Kč;
- IFRS praktické aplikace - 15 tis. Kč.

Je nutno počítat i s tím, že cena za audit bude vyšší, především z důvodu podstatného rozšíření přílohy v účetní závěrce a dále, že existuje i povinnost stanovit daňový základ pro daň z příjmů podle českých účetních předpisů.

Závěrem uvádí, že se vždy jedná o dobrovolné rozhodnutí podnikatelského subjektu, který nejlépe umí posoudit výhody plynoucí z takto zvoleného postupu, i z tohoto důvodu se navrhuje schválení rozhodnutí o použití mezinárodních účetních standardů nejvyššímu orgánu účetní jednotky.

Předpokládá se, že by možnost vést účetnictví a sestavovat účetní závěrku podle mezinárodních účetních standardů mohlo využít až 1 000 účetních jednotek;

- d) zahraničním fyzickým osobám, které podnikají na území České republiky a nemusejí být zapsány do obchodního rejstříku a nebudou podle ustanovení § 1 odst. 2 zákona o účetnictví účetními jednotkami, budou vznikat úspory, protože se předpokládá, že vedení daňové evidence je cca o 25 % levnější než vedení účetnictví;
- e) správci daně se budou muset metodicky a organizačně připravit na možné rozšíření počtu účetních jednotek, které budou používat mezinárodní účetní standardy, a to nejen

s ohledem na správnost vedení účetnictví, ale též s ohledem na správnost stanovení základu daně a daně z příjmů.

Konzultace

Při projednávání návrhu zákona proběhly konzultace s odbornou veřejností, zejména se zástupci Národní účetní rady (Komora auditorů ČR, Komora daňových poradců ČR, Svaz účetních a Vysoká škola ekonomická v Praze).

Z hlediska získání dat k vyčíslení úspor a nákladů byl konzultován nejprve Český statistický úřad, který dle jeho vyjádření nemá (nezjišťuje) potřebná data. Proto byly přímo osloveny velké účetní jednotky, ale pouze dvě souhlasily s použitím předaných údajů (jedna působící v oblasti kapitálového trhu a jeden průmyslový podnik), které účtují podle mezinárodních účetních standardů a byly ochotny číselné údaje poskytnout. Zástupci Národní účetní rady definovali návrh nepeněžních přínosů, případně vícenákladů, při rozšíření možnosti používání mezinárodních účetních standardů a odhad počtu účetních jednotek, které by tuto možnost mohly využít, neuvedli však konkrétní výši nákladů a přínosů.

Implementace a vynucování

Bylo nutno implementovat ustanovení čl. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/49/ES ze dne 18. června 2009, kterou se mění směrnice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, pokud jde o některé požadavky na zveřejňování u středních společností a povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku.

Ke kontrole dodržování povinností stanovených účetními předpisy a k ukládání pokut podle § 37a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, je v prvním stupni příslušný kontrolní orgán při své činnosti podle zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, a finanční úřad při správě daní podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

Přezkum účinnosti

Dopad (efektivnost) předloženého návrhu zákona lze ověřit v praxi běžnými metodami správní kontroly a dozoru, popř. vyhodnocováním aplikace příslušných ustanovení zákona.

4. Návrh řešení

Zhodnocení variant a výběr nejlepší varianty

Varianta 0:

Přijetí „nulové“ varianty by znamenalo ponechání stavu z předcházejícího období a ve svém důsledku by:

- nedošlo k implementaci ustanovení čl. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/49/ES ze dne 18. června 2009, kterou se mění směrnice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, pokud jde o některé požadavky na zveřejňování u středních společností a povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku,
- u účetních jednotek, které přestaly být „dočasně“ emitentem cenných papírů přijatých k obchodování na regulovaném trhu vznikaly vysoké náklady na „zbytečné“ přechody „z“ a „na“ mezinárodní účetní standardy,

- by nebylo možno postihnout sankcemi za protiprávní jednání při vedení účetnictví ty účetní jednotky, které mají zásadním způsobem podhodnocena aktiva, ze kterých se tyto sankce vypočítávají,
- u zahraničních fyzických osob, které podnikají na území České republiky a nemusejí být zapsány do obchodního rejstříku podle § 21 odst. 5 obchodního zákoníku, by nebyly vytvořeny stejné podmínky pro vedení účetnictví, jako u českých fyzických osob nezapsaných v obchodním rejstříku.

Varianta 1:

Pro řešení byla jako nejvhodnější vybrána varianta 1, která zajistí realizaci změn uvedených v bodě 1.

Návrh zákona nepředpokládá sociální dopady, dopady na životní prostředí ani dopady na rovnost mužů a žen.

Návrh zákona předpokládá hospodářský a finanční dopad na podnikatelské prostředí:

- úspory u konsolidujících účetních jednotek, které budou osvobozeny od povinnosti konsolidovat,
- úspory u účetních jednotek, které přestaly být „dočasně“ emitentem cenných papírů přijatých k obchodování na regulovaném trhu cenných papírů v České republice nebo v jiném členském státě Evropské na „zbytečné“ přechody „z“ a „na“ mezinárodní účetní standardy,
- v případě použití mezinárodních účetních standardů u účetních jednotek konsolidačního celku se předpokládá, že mezinárodní účetní standardy budou použity u těch konsolidovaných, případně konsolidujících účetních jednotek, u kterých nejvyšší orgán rozhodl o jejich použití, protože nekvantifikovatelné přínosy převyšují náklady související s přechodem a používáním mezinárodních účetních standardů,
- úspory u zahraničních fyzických osob, které podnikají na území České republiky a nezapisují se do obchodního rejstříku, a nebudou povinny vést účetnictví, vzhledem k tomu, že vedení daňové evidence je levnější.

Kontakty

Jméno a příjmení: Ing. Jana Trávníčková, Ing. Jiří Koch

Útvar: Odbor 28 - Účetnictví a audit

Telefon: 257 044 108, 257 044 459

e-mail: jana.travnickova@mfcrcz

jiri.koch@mfcrcz

B. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s Listinou základních práv a svobod a Ústavou České republiky.

C. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána a její slučitelnost s předpisy Evropské unie

Mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, ani judikatura Evropského soudu pro lidská práva se na navrhovanou právní úpravu nevztahují.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů není v rozporu s obecnými právními zásadami práva Evropské unie. Je v souladu s právními předpisy upravujícími oblast účetnictví:

- Čtvrtá směrnice Rady ze dne 25. července 1978, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o ročních účetních závěrkách určitých forem společností (78/660/EHS), ve znění pozdějších předpisů,
- Sedmá směrnice Rady ze dne 13. června 1983, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o konsolidovaných účetních závěrkách (83/349/EHS), ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení (ES) č. 1606/2002 Evropského parlamentu a Rady ze dne 19. července 2002, o uplatňování mezinárodních účetních standardů, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES), ve znění pozdějších nařízení Komise (ES),
- Nařízení Komise (ES) č. 1126/2008 ze dne 3. listopadu 2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002, ve znění pozdějších nařízení Komise (ES).

Zvláštní část

K ČÁSTI PRVNÍ

Čl. I

K bodu 1

Pro zahraničních fyzické osoby, které nemusejí být zapsány do obchodního rejstříku podle § 21 odst. 5 obchodního zákoníku, se stanovuje povinnost vedení účetnictví shodně s českými fyzickými osobami, nezapsanými v obchodním rejstříku.

K bodu 2

Legislativně technická úprava vzhledem k navrhovanému vložení nového § 19a.

K bodu 3

Navrhuje se zrušení stávajícího odstavce 9 v § 19, protože pro ustanovení o použití mezinárodních účetních standardů v individuální závěrce účetních jednotek byl vložen nový § 19a.

K bodu 4

Ustanovení v odstavci 1 přebírá stávající ustanovení § 19 odst. 9 (implementace Čl. 5 Nařízení (ES) č. 1606/2002 Evropského parlamentu a Rady ze dne 19. července 2002, o uplatňování mezinárodních účetních standardů, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES), ve znění pozdějších nařízení Komise (ES)), a zavádí se zkratka „mezinárodní účetní standardy“ za účelem sjednocení terminologie s právem ES (tato zkratka se vztahuje k mezinárodním účetním standardům upravených právem ES, nikoli k jejich použití pro účtování a sestavení účetní závěrky).

V navrhovaných odstavcích 2 a 3 se stanovuje postup použití mezinárodních účetních standardů pro případy, kdy dochází k přijetí nebo vyřazení cenných papírů z obchodování na regulovaném trhu k jinému dni než k poslednímu dni účetního období.

V navrhovaných odstavcích 4 a 5 se stanovuje zjednodušený postup použití mezinárodních účetních standardů pro případy, kdy účetní jednotka přestává být „dočasně“ emitentem cenných papírů. Navrhovaná změna umožňuje těmto účetním jednotkám používat mezinárodní účetní standardy i v obdobích, kdy dočasně nejsou emitenty cenných papírů tak,

aby nemusely v těchto obdobích přecházet zpět na účtování a vykazování bez použití mezinárodních účetních standardů. Z důvodu stálosti vedení účetnictví buď podle mezinárodních účetních standardů anebo podle vnitrostátních předpisů a možné srovnatelnosti informací se navrhuje, aby období, kdy účetní jednotky „dočasně“ přestávají být emitentem cenných papírů bylo v délce tří let.

V ustanoveních odstavců 6 až 8 se rozšiřuje možnost používání mezinárodních účetních standardů i pro účetní jednotky konsolidačního celku, pokud konsolidující účetní jednotka nebo zahraniční konsolidující osoba sestavuje konsolidovanou účetní závěrku podle mezinárodních účetních standardů.

Tato změna se navrhuje proto, aby výše uvedené účetní jednotky v konsolidačním celku mohly přímo předávat data pro konsolidovanou účetní závěrku bez transformace údajů z jejich účetnictví vedeného podle českých (národních) předpisů.

Navrhuje se, z důvodů uvedených v obecné části bodu A., aby rozhodnutí o používání mezinárodních účetních standardů podle odstavců 6 a 7 podléhalo schválení nejvyššího orgánu společnosti (obdobně například ustanovení zákona č. 125/2008 Sb., § 201 a zákona č. 42/1992 Sb., § 9) vzhledem k možnému finančnímu dopadu na účetní jednotky. Byla zvažována novela obchodního zákoníku. V pracovním styku byl návrh novely obchodního zákoníku konzultován s Ministerstvem spravedlnosti. Podle názoru kompetentního odboru Ministerstva spravedlnosti není nutné přijímat novelu obchodního zákoníku v souvislosti se zavedením možnosti použití mezinárodních účetních standardů pro účtování a sestavení účetní závěrky v zákoně o účetnictví, a to z těchto důvodů:

- o u osobních společností není a nebylo sporu ve výkladu o tom, co je to "nejvyšší orgán" - vždy jsou to společníci. Pojem "nejvyšší orgán osobní společnosti" má význam ve vazbě na terminologii užitou v rekodifikaci a novém zákoně o obchodních korporacích, kde se dál používá. Ani tam ale nepřináší věcně nic nového.
- o ohledně působnosti valné hromady dle § 125 odst. 1 písm. n) dikce "svěřuje zákon" je vykládána jako "tento zákon" i "jiný právní předpis". Podobně tak i např. v § 127 odst. 4, odst. 5 písm. e), § 21 odst. 1 a jiné. V případě § 187 odst. 1 písm. n) sice používá dikci "tento zákon", z dikce odst. 2 však lze dovodit, že záležitosti k rozhodování může valné hromadě svěřit i jiný, než "tento zákon". Mimo to vždy se zde také uplatní zásada lex specialis derogat generali.

Nebyly tedy shledány žádné důvody, pro které by bylo nutné navrhovanou změnu přijímat. Legislativní změnu zákona o účetnictví je tak možné provést i bez nutnosti zásahu do obchodního zákoníku.

K bodu 5

Navrhuje se zpřesnění jiného právního předpisu, kterým se stanovuje výpočet třetího kritéria pro audit a konsolidaci, tj. průměrný přepočtený stav zaměstnanců.

K bodům 6 a 7

Ustanovení upřesňuje, podle kterých ustanovení účetní jednotky sestavují účetní závěrku, která je součástí výroční zprávy. Zároveň je nahrazen termín účetní jednotka pojmem osoba, vzhledem k tomu, že konsolidační celek tvoří nejen české konsolidované účetní jednotky, ale i zahraniční konsolidované osoby.

K bodu 8

Legislativně technická úprava vzhledem k úpravě zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

K bodům 9 a 10

Navrhuje se zapracování osvobození od povinnosti sestavení konsolidované účetní závěrky podle ustanovení čl. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/49/ES ze dne 18. června 2009, kterou se mění směrnice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, pokud jde o některé požadavky na zveřejňování u středních společností a povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku; nejpozdější termín pro implementaci je 1. ledna 2011. Pro posílení právní jistoty účetních jednotek se navrhuje i uvedení osvobození od povinnosti konsolidovat, pokud konsolidující účetní jednotka má pouze konsolidované účetní jednotky, ve kterých má podstatný vliv (v současné době toto osvobození je uvedeno v prováděcích vyhláškách k zákonu). Je navržena legislativně technická úprava odst. 7 vzhledem k doplnění nového odstavce 4.

K bodům 11 až 13

Legislativně technické úpravy vzhledem k zavedení zkratky „mezinárodní účetní standardy“ v § 19a a změny vzhledem k úpravě zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů. Zároveň bylo zrušeno ustanovení o použití mezinárodních účetních standardů pro vyhotovení výroční zprávy, protože pro vyhotovení výroční zprávy jsou používána ustanovení Sedmé směrnice Rady ze dne 13. června 1983, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o konsolidovaných účetních závěrkách (83/349/EHS), ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 14

Legislativně technická úprava, která přesunuje do nového odstavce 9 ustanovení o postupu pro přepočty cizí měny, u které se nevyhlašuje kurs devizového trhu denně.

K bodu 15

Navrhuje se, aby se ustanovení nevztahovalo na Českou konsolidační agenturu, která zanikla bez likvidace ke dni 31. 12. 2007.

K bodu 16

Navrhuje se stanovit postup pro přepočty cizí měny, u které se nevyhlašuje kurs devizového trhu denně a to jak pro účetní jednotky, které mohou používat pevný kurs, tak i pro účetní jednotky, které pevný kurs používat nemohou.

K bodům 17 až 20

Legislativně technické úpravy zpřesňující odkazy na odstavce a písmena odkazovaných paragrafů.

K bodům 21 až 24

Navrhuje se nové znění § 37 odstavců 1 až 3 a vložení nových pěti odstavců. Umožňuje se především, aby pokuta byla vyměřena:

1. z hodnoty aktiv celkem zjištěné z účetní závěrky, respektive z konsolidované účetní závěrky, sestavené za účetní období, ve kterém, případně za které, došlo k porušení povinnosti;
2. z výše aktiv zjištěné při kontrole správním orgánem v případě, že hodnota aktiv celkem vykázaná v účetní závěrce, respektive v konsolidované účetní závěrce, za účetní období, ve kterém, případně za které, k porušení povinnosti došlo, neodpovídá výši aktiv zjištěné v řízení o uložení pokuty. Předpokládá se, že tím bude eliminován postup, kdyby sankce byla stanovena z hrubě zkreslené a tudíž i z potenciálně mnohonásobně nižší hodnoty

nesprávně vykázaných aktiv. Jedná se zejména o možnost, jak odpovídajícím a hlavně odrazujícím způsobem upravit systém sankcí tak, aby postihoval i účetní jednotky, které mají zásadním způsobem podhodnocena aktiva, ze kterých se tyto sankce vypočítávají. Tato úprava zohledňuje i doporučení obsažená v hodnocení plnění „Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích“;

3. z hodnoty aktiv celkem zjištěné z účetní závěrky, respektive z konsolidované účetní závěrky, sestavené za účetní období předcházejícího účetnímu období, ve kterém, případně za které, došlo k porušení povinnosti v případech, že nelze zjistit hodnotu aktiv celkem z účetní závěrky, respektive z konsolidované účetní závěrky, sestavené za účetní období, ve kterém, případně za které, došlo k porušení povinnosti, a lze předpokládat, že obsah účetních záznamů za účetní období, ve kterém, případně za které, došlo k porušení povinnosti, je srovnatelný s obsahem účetních záznamů za účetní období předcházejícího účetnímu období, ve kterém, případně za které, došlo k porušení povinnosti;
4. kvalifikovaným odhadem v ostatních případech.

Nové znění ustanovení odstavců 1 až 3 zohledňuje i legislativní úpravu textu tak, aby bylo v souladu s LP. Dále byla navržena legislativně technická úprava odkazů na jednotlivé odstavce a § vzhledem k vložení nových odstavců 4 až 8.

Čl. II

Přechodná ustanovení

K bodu 1

Navrhuje se, aby ustanovení novely zákona použily účetní jednotky poprvé v účetních obdobích, která započala po účinnosti novely zákona, pokud není v dalších bodech přechodných ustanovení stanoveno jinak.

K bodu 2

Navrhuje se, aby osvobození od povinnosti konsolidovat, mohly využít účetní jednotky již při sestavení účetní závěrky za rok 2010.

K bodu 3

Stanovuje se, že u řízení o uložení pokut, která byla zahájena před účinností novely zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

Čl. III

Účinnost

Účinnost zákona se navrhuje dnem 1. ledna 2011.